



Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 31 май 2024 г.
(OR. en)

10402/24

CLIMA 215
ENV 561
ENER 257
TRANS 251
AGRI 443
ECOFIN 609
COMPET 597
IND 285
MI 546

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Съобщение на Комисията относно целта на Европа в областта на климата за 2040 г. – Ориентационен дебат

1. Председателството изготви приложената бележка и въпроси към министрите, за да даде насоки за ориентационния дебат по посочената по-горе тема на заседанието на Съвета (Околна среда) на 17 юни 2024 г.
2. Комитетът на постоянните представители се приканва да вземе под внимание бележката и въпросите на председателството и да ги предаде на Съвета с оглед на ориентационния дебат.

Съобщение на Комисията относно целта на Европа в областта на климата за 2040 г.

– Ориентационен дебат –

Въведение

На 6 февруари 2024 г. Комисията публикува своето съобщение, озаглавено *„Подсигуряване на нашето бъдеще / Целта на Европа в областта на климата за 2040 г. и нейният път към неутралност по отношение на климата до 2050 г. – изграждане на устойчиво, справедливо и проспериращо общество“*¹ („Съобщение относно целта в областта на климата за 2040 г.“). Съобщението представя визия отвъд 2030 г. в контекста на засилването на изменението на климата и увеличаването на действителните разходи. В него се определя визия за Европа като континент със силна промишлена екосистема, чиста, имаща малък въглероден отпечатък, финансово достъпна енергия и устойчиво развивани храни и материали, което ще донесе ползи за гражданите на ЕС и ще направи ЕС устойчив на бъдещи кризи.

¹ Док. 6291/24 + ADD 1 – 6.

Въз основа на задълбочена оценка на въздействието в съобщението се препоръчва цел за намаление с 90% на нетните емисии на парникови газове до 2040 г. в сравнение с 1990 г., за да продължи ЕС твърдо да следва траекторията към реализиране на целта за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., която беше установена в Европейския закон за климата. Препоръчаната цел съответства на научните становища и е съобразена с ангажиментите по Парижкото споразумение. След като бъде договорена, целта за 2040 г. ще съставлява основата на новия национално определен ангажимент за намаляване на емисиите на ЕС съгласно Парижкото споразумение, който трябва да бъде представен на РКООНИК доста преди COP30. В съобщението се посочва, че за да се постигне намаляване на нетните емисии на парникови газове с 90%, равнището на оставащите емисии на парникови газове в ЕС през 2040 г. следва да бъде по-малко от 850 MtCO₂-екв., а поглъщането на въглероден диоксид следва да достигне 400 MtCO₂. За реализирането на целта за 2040 г., както и за постигането на нулеви нетни емисии до 2050 г. и отрицателни абсолютни емисии след това, в допълнение към поглъщанията в екосистеми, при което въглеродът се секвестира в биомасата и почвите, ще бъде необходимо да се генерират промишлени поглъщания на въглерод от биогенни и атмосферни източници. Това ще включва внедряването на решения за улавяне, оползотворяване и съхранение на въглерод с цел намаляване и компенсиране на емисиите на парникови газове в някои промишлени сектори, въздухоплаването или мореплаването, в които намаляването на емисиите е трудно. Поради това, наред със съобщението относно целта в областта на климата за 2040 г., Комисията публикува съобщение, озаглавено *„Към амбициозно промишлено управление на въглеродните емисии за ЕС“*², в което се определя стратегия за разработването на обща и всеобхватна рамка на политиката и инвестиционна рамка за промишленото управление на въглеродните емисии в ЕС, която осигурява регулаторна сигурност и стимули за инвестиции в улавяне, съхранение, използване и поглъщания на въглерод, като например производство на биоенергия с улавяне и съхранение на въглероден диоксид и пряко улавяне и съхранение на въглероден диоксид от въздуха.

В съобщението относно целта в областта на климата за 2040 г. се набелязват също редица благоприятстващи условия за постигане на препоръчаните цели, по-специално пълно прилагане на договорената рамка в областта на климата и енергетиката до 2030 г., гарантираща конкурентоспособността на европейската промишленост, по-изразен акцент върху справедливия преход, при който никой не е изоставен, еднакви условия на конкуренция с международните партньори и стратегически диалог относно рамката за периода след 2030 г., включително с промишлеността и селскостопанския сектор.

² Док. 6306/24.

Подобното разглеждане на съобщението и придружаващата го оценка на въздействието в Съвета започна на 12 февруари 2024 г. в рамките на работна група „Околна среда“. На 25 март 2024 г. Съветът (Околна среда) проведе първо обсъждане на съобщението на Комисията. Беше изразена обща подкрепа за определянето на цел в областта на климата за 2040 г., а благоприятстващите условия, посочени в съобщението, бяха счетени за уместни.

Актуално състояние

С оглед на междусекторния характер на съобщението относно целта в областта на климата за 2040 г. председателството привлече други имащи отношение състави на Съвета, включително енергетика, промишленост, транспорт, селско стопанство и финансови въпроси, които да вземат участие на техническо равнище в обсъжданията на съобщението относно целта в областта на климата за 2040 г. и придружаващата го оценка на въздействието. Проведени бяха и специални сесии, които позволиха на Комисията да даде отговори и разяснения в контекста на многобройните въпроси, поставени от делегациите. Различните състави на Съвета признаха, че е необходимо изменението на климата да се отчита в ресорните им сектори и да се разработят политики и мерки в съответствие с целта на ЕС за неутралност по отношение на климата, като по този начин се гарантира постигането на напредък в прехода³.

³ Вж. например: заключения на Съвета „Бъдещето на цифровата политика на ЕС“ от 21 май 2024 г. (док. 9957/24); заключения на Съвета „Укрепване на конкурентоспособността на Европа чрез космическото пространство“ от 23 май 2024 г. (док. 10142/24); заключения на Съвета „Засилено оползотворяване на знанията като инструмент за устойчива и конкурентна промишленост и за стратегическа автономност в една отворена икономика в Европа“ от 23 май 2024 г. (док. 10182/24); заключения на Съвета относно Специален доклад 28/2023 на Европейската сметна палата: „Обществени поръчки в ЕС – По-ниска конкуренция при поръчките за строителство, доставки и услуги през периода 2011 – 2021 г.“, одобрени на 24 май 2024 г. (док. 10358/24); заключения на Съвета „Конкурентоспособна европейска промишленост, движеща нашето екологично, цифрово и устойчиво бъдеще“ от 24 май 2024 г. (док. 10127/24); заключения на Съвета „Единен пазар в полза на всички“ от 24 май 2024 г. (док. 10298/24) и заключения на Съвета „Постигане на напредък по отношение на устойчивата инфраструктура на електроенергийната мрежа“ от 30 май 2024 г. Следва да се отбележи също, че Декларацията от Ла Юлп относно бъдещето на Европейския стълб на социалните права, която беше направена по време на конференцията на високо равнище на тема „Европейски стълб на социалните права“, организирана от белгийското председателство на 15 – 16 април 2024 г., постави акцент върху целта за насърчаване на справедлив и честен преход към неутралност по отношение на климата.

Обсъжданията на техническо равнище относно целта в областта на климата за 2040 г. засегнаха широк кръг от теми. Като цяло делегациите споделят мнението, че всички сектори следва да допринасят за прехода, макар и при отчитане на техните особености и различните обстоятелства в държавите членки, както и че е необходимо да се гарантират справедлив преход и конкретното му изпълнение. Конкретните въпроси, които бяха очертани по време на обсъжданията, са обобщени по-долу.

Запазване на конкурентоспособността на европейската промишленост и ролята на единния пазар

Делегациите изразиха категорично мнение, че е изключително важно да се защити конкурентоспособността на европейската промишленост и да се гарантират еднакви условия на конкуренция както в световен мащаб, така и в рамките на ЕС. Активната дипломация по въпросите на климата е от съществено значение за насърчаване на по-големи глобални усилия за смекчаване на последиците от изменението на климата. ЕС следва да се възползва от стартовото предимство на пазарите за нови технологии и да използва пълния потенциал на единния пазар. Законодателният акт за суровините от критично значение и Законодателният акт за промишленост с нулеви нетни емисии могат да спомогнат за увеличаване на възможностите за разработване и разрастване на нови технологии. Същевременно е необходимо да се инвестира в обучение, квалификация и преквалификация на работниците, за да се гарантира, че работната сила на Съюза е в състояние да отговори на нуждите на прехода и на промените на пазара на труда.

Необходимост от допълнителни инвестиции и засилена координация в контекста на развитието на инфраструктурата

Необходимостта от повече инвестиции, включително в чисти технологии и инфраструктура за енергетика и транспорт, е общопризната, както и необходимостта от премахване на пречките за ускоряване на разгръщането на трансграничната инфраструктура. Наличието на надеждна и предвидима рамка за тези инвестиции е важно, но едновременно с това следва да се избягват свръхрегулирането и бюрокрацията. Механизмът за свързване на Европа и фондът за иновации са ключови инструменти и следва да се прилагат ефективно. Основното затруднение е процесът на издаване на разрешения, който следва да бъде рационализиран и съкратен. Важно е да се изгради административен капацитет и да се споделят насоки, информация и общи данни, евентуално с помощта на тематични платформи. Отправен е общ призив за ефективно използване на средствата на ЕС и признаване на важната роля на Европейската инвестиционна банка. Въпреки това се отчита и необходимостта от повече частен капитал, включително за научни изследвания, развойна дейност и иновации. Инвестиционните рискове следва да се намалят, например чрез регулаторна подкрепа или механизми за споделяне на риска. Другите предложения, направени от делегациите, включват стимулиране на публично-частни партньорства и насърчаване на трансгранични проекти и сътрудничество, включително по отношение на финансирането. Някои делегации изтъкнаха и необходимостта от целево насочване на държавната помощ, за да се избегне нарушаване на конкуренцията.

Полезни взаимодействия и съгласуваност между кръговата икономика и политиките в областта на климата

Значението на кръговата икономика и ресурсната ефективност е широко признато като средство за намаляване на емисиите на парникови газове и разходите за обществото, както и на зависимостта от внос. Някои делегации предложиха в политиката в областта на климата да бъдат включени подходи на кръговата икономика. Следва да се провеждат политики на кръговата икономика, насочени към намаляване на емисиите през целия жизнен цикъл, като например екопроектирането. Устойчивите модели на потребление следва да се насърчават, като се осигуряват устойчиви и финансово достъпни алтернативи за потребителите, както и чрез информиране и повишаване на осведомеността.

Цел в областта на климата за 2040 г. и принос на поглъщанията в екосистеми и технологичните поглъщания на въглерод

Въпреки че повечето делегации все още не са приели позиция относно точното равнище на бъдещата цел в областта на климата за 2040 г., някои делегации изразиха съгласие, че ЕС трябва да определи амбициозна цел своевременно. Други делегации поискаха по-голяма яснота относно социалното и икономическото въздействие на препоръчаната цел.

Необходимостта от увеличаване на поглъщанията на въглерод в бъдеще е широко призната, но няколко делегации предупредиха, че поради различните неясноти е нужно при определянето на целта да не се разчита твърде много на поглъщанията, било то технологични или естествени. Част от делегации изтъкнаха и необходимостта да се вземе предвид въпросът за общественото одобрение. Редица делегации подчертаха ролята на възобновяемите енергийни източници като крайъгълен камък на енергийния преход, докато други изтъкнаха необходимостта от спазване на принципа на технологична неутралност. Някои делегации подчертаха също, че е важно ЕС да вземе решение за вътрешна цел, така че да може да представи актуализиран национално определен принос достатъчно рано преди COP30 в съответствие с Парижкото споразумение.

Необходимост от цялостен подход за селскостопанския сектор

Като се има предвид колко е важно да се гарантира продоволствената сигурност като основна функция на селскостопанския сектор, ще е необходим цялостен подход, който да стимулира устойчивото производство на храни, включително баланс между производството и потреблението на храни, наред с новите възможности, в т.ч. за снабдяване на биоикономиката и генериране на поглъщания на въглерод. Подобен интегриран подход следва да включва както мерки за управление на риска, така и мерки за редуциране на риска, както и да отчита, че е необходимо да се гарантират конкурентоспособността на сектора и справедливи доходи за земеделските стопани. Политиките следва да подобрят устойчивостта на сектора и да предоставят стимули за намаляване на емисиите, като същевременно отчитат социално-икономическото въздействие върху земеделските стопани.

Въпроси към министрите:

- *Как следва да се проектират целта на ЕС в областта на климата за 2040 г. и рамката за периода след 2030 г., като се отчита ангажиментът на Съюза за конкурентен преход към неутралност по отношение на климата и същевременно се предлагат възможности за изграждане на водещи позиции в промишлеността и насърчаване на справедлив и честен преход?*
 - *Как могат оптимално да се мобилизират мерките, свързани с търсенето, в контекста на рамката за периода след 2030 г., включително в по-голяма степен кръгово използване на материалите и икономика на споделянето и мобилност, за да се допълнят възможностите за технологично намаляване, като по този начин се редуцират нуждите от инвестиции и разходите за обществото?*
-